

FÖREKOMSTEN AV DAGROVFÅGLAR OCH UGGLOR I KVARKENOMRÅDET 1985

År 1985 insamlades rovfågelobservationer från Kvarkenområdet gemensamt av OA och Kvarkens Ornitologiska Förening (MLY). Avsikten är att ge en översikt av rovfågelfaunan i följande kommuner: Korsnäs, Malax, Korsholm, Vasa, Laihela, Maxmo, Vörå, Oravais och Jeppo. En bedömning av häckningsframgången för de olika arterna är svår att göra då de flesta observationer ännu avser bebodda revir.

Jämfört med tidigare år var de inlämnade observationerna dock flere och noggrannare och meningen är att samarbetet skall fortsätta. Ur OA:s synpunkt kunde en sammanställning av hela kustlandets rovfågelfauna vara intressant och givande.

Uppgifter erhålls av följande ornitologer: Evert Arbelius, Matts Finlund, Vesa Jaaksi, Mauri Jalonen, Sven Jungell, Arto Keskinen, Kari Kuokkanen, Aarne Lahti, Timo Lahti, Osmo Lammi, Tuomas Lukkarinen, Pertti Malinen, Martti Peltola, Sami Pienimäki, Kari Pihlajamäki, Heikki Saha, Harri Seppälä, Jan Storsved, Ari Veijalainen, Allan Granfors, Antero Gråbbil, Hans Lax, Rune Lång, Kaj Löfvik, Erik Pollar, Henry Pätt, Torsten Rabb, Allan Stenmark, Bertil West och Ralf Wistbacka.

Dagrovfåglar

Ormvråk: De flesta enskilda observationerna av en dagrovfågel berör ormvråk och härrör främst från områden där man aktivt studerar rovfågels förekomst, dvs från de norra delarna av Kvarken (Jungell, Pihlajamäki). Arten synes höra till basfaunan i skogar med kalhyggen och övergivna åkrar, vilket innebär att den har förutsättningar att vara en vanlig art i hela Österbotten. 48 revir och 18 bebodda bon hittades. Antalet ungar var i medeltal 2,2 ($n = 17$). En häckning misslyckades under ruvningsskedet. I Suomenselkä och mellersta Österbotten var medeltalet 2,2 ($n = 13$) respektive 2,7 ($n = 39$) för lyckade häckningar.

Sparvhök: Arten häckar i sumpiga gran-björkskogar men kan i brist på sådana bo i t.ex. granplanteringar. Bona kan finnas på 2 km:s avstånd från varandra och de 15 revir och 3 häckningar som rapporterades utgör säkert endast en liten del av beståndet.

Duvhök: Duvhöken har varit på tillbakagång alltsedan skogsfågelstammarna började minska i början av 1980-talet. Arten synes acceptera konstgjorda bon i relativt ung skog och detta möjliggör ett förhindrande av den begynnande bristen på goda boplatser. Antalet revir var 14 och antalet häckningar var 18. En häckning misslyckades och i bona fanns i medeltal 2,1 ungar ($n=17$). I Sydösterbotten, Suomenselkä och Mellersta Österbotten fanns i de lyckade häckningarna i medeltal 2,6 ungar ($n=79$). I Mellersta Österbotten hade de bebodda revirens antal minskat med 25% och också i Kvarkenregionen fortgick minskningen detta år.

Bivråk: Arten finns tydligen jämnt spridd över hela området och då den är förtegen om sina förehavanden och kan bygga sitt bo i de mest oväntade skogspartier hittades endast 2 bon, men hela 26 bebodda revir.

Brun Kärrhök: Ca 10 bebodda revir hittades och då uppgifter om enskilda revir fått av flere personer torde detta vara en god uppskattning av antalet par i Kvarkenregionen.

Blå Kärrhök: Den förekommer jämnt spridd över nejden och 12–16 par observerades. Bofynd av denna art görs mycket sällan i Kvarken.

Lärkfalk: 8 revir och 2 häckningar påträffades. Stammen är något mindre än tornfalkens men i gengäld är de årliga variationerna inte så stora.

Stenfalk: Endast 1 observation 20.8.

Tornfalk: Antalet revir var 14 och utöver detta konstaterades hela 10 häckningar av vilka 3 var i skärgården. På fastlandet häckade 3 par i holkar. De övriga häckningarna lokaliserades mestadels genom excursioner, under den under den tid (juli), då ungarna har lämnat boet och matas av föräldrarna på ladtak och dylikt. Antalet ungar, inräknat de flygga kullarna, var i medeltal 3,6 ($n=7$). I mellersta Österbotten hittades 26 revir och 22 häckningar. Antalet ungar var i medeltal 4,2 ($n=13$). Under sorkåret 1982 var antalet 5,2 ($n=13$). I Sydösterbotten hittades 14 revir och 12 bon. Ungmedeltalet var 4,0 ($n=7$). I Suomenselkä hittades 44 häckningar och 23 revir. Av häckningarna var över hälften i tornfalksholkar. I samband med en landsomfattande förfrågning om tornfalk rapporterades endast ca. 400 par, vilket är 1/10 av det uppskattade beståndet på 1970-talet i Finland (LAINE&STJERBERG 1986)

Ugglor

Berguv: Under lyssningsexcursioner lokaliserades ca. 60 revir och dessutom kontrollerades 16 bon under ungperioden. 2 häckningar misslyckades. Antalet ungar per häckningsförsök var 2,1. I mellersta Österbot-

ten hittades 140 revir och 22 häckningar. Antalet per häckningsförsök var 1,4 då hela 9 bon misslyckades. Inventeringsgraden varierar stort i Kvarkenregionen. Trots att reviren inom de bättre undersökta områden inte alltid särskilts finns det så stora dåligt undersökta områden, att det angivna parantalet troligen är taget i underkant. En häckning skedde i en "berguvsholk", 4:e året i rad, och ett bo hittades i en lada.

Sparvuggla: En enda hördes under de bokförda lyssningsexcursionerna. Dessa gjordes dock inte under artens bästa spelperioder, dvs skymningen och gryningen. Av de observerade 19 reviren och 2 häckningarna fanns hela 15 st i Oravais-Vörå. I de påträffade bona fanns 5 ungar.

Kattuggla: Ett revir observerades. I Sydösterbotten observerades 7 par kattugglor och i mellersta Österbotten endast 1 par.

Slaguggla: 3 revir konstaterades i inlandsdelarna. I ett av dem blev 2 ungar flygga. I Sydösterbotten hittades 8 par och i mellersta Österbotten hela 44 par.

Jorduggla: 3 bon och 13 revir påträffades. Arten saknades på Söderfjärden, som tidigare var det område där man säkrast kunde påträffa den. Med tanke på de biotopförändringar som skett där är avsaknaden lättförklarlig. I mellersta Österbotten hittades 169 revir och i sydösterbotten 22 revir.

Hornuggla: 2 bon och 3 revir påträffades. Arten är dock inte så ovanlig som siffrorna anger, förhoppningsvis. I sydösterbotten hittades 26 och i mellersta Österbotten 69 revir.

Hökuggla: Observerades i skärgården på försommaren. I Petalax övervintrade en hökuggla och i Malax häckade 1 par i ett spillkråkehål. Där ringmärktes sedemera 4 ungar.

Pärluggla: Åtminstone 50 revir lokaliserades. Särskiljningen av de olika reviren är svår, dessutom kan en del hanar flytta på sig. Att förekomsten ställvis var mycket rikligt visar dock de 13 pärlugglor, som samma kväll hördes på en 40 km:s sträcka i Replot-Björköby. Pärlugglans häckningssäsong var sedan inte så livlig och framgångsrik, som det stora antalet ropande hanar hade utlovat. Utöver de ovan nämnda reviren hittades 12 häckningar. (Figur 1) Av dessa härrörde 1 från totalt 17 genomsökta roprevir. I en del roprevir hittades inget passligt bohål utan t.ex. grunda spillkråkehål och enstaka starholkar.

I de åtminstone 150 rutinmässigt genomgångna holkarna och spillkråkehålena påträffades således huvuddelen av de häckande paren. Antalet ungar per lyckad häckning var 3,7 (n=9). I mellersta Österbotten var antalet 5,1 (n=66) och i sydösterbotten 5,0 (n=12), vilket kan vara en följd av bättre sorktillgång i dessa områden.

Ugglelyssning

För mången ornitolog är ugglelyssning ett givande sätt att inleda vårsäsongen, vare sig man stiger ut på stugtrappan och lyssnar på hemma-

De år 1985 observerade platserna (62 st) där pärluggla ropat (stjärnor), vilka har tolkats som åtminstone 50 revir samt 12 st häckningsplatserna (trianglar).

uven eller åker omkring bland skogens rävhuslängor och försöker särskilja pärluggleljud ur den nattliga symfonin.

Nu gjordes ett försök att systematisera dessa lyssningsturer för att kunna erhålla ett mått på den årliga uggleförekomsten. Resultatet har sammanfattats i tabell 1., där också resultat från mellersta Österbotten ingår som jämförelse.

	Kvarken	Mellersta Österbotten
Antal excursioner	23	57
Lyssningsställen	340	1109
Antal km (totalt)	860	3050
Km/lyssningspunkt	2,5	2,8
Hörda ugglor	70	199
O-utflykter (inga ugglor)	4	13
Stopp/uggla	4,9	5,6
Ugglor/100 km	8,1	6,5
Ugglor/excursion	3,0	3,5

Tabell 1.

Resultat från ugglelyssningar i Kvarkenområdet (27.2—11.4) samt från mellersta Österbotten 1985.

De hörda ugglorna fördelar sig enligt följande:

	Kvarken	Mellersta Österbotten
Pärluggla	52	110
Berguv	16	68
Slaguggla	0	8
Hornuggla	1	5
Sparvuggla	1	5
Lappuggla	0	5

Tabell 2.

Artfördelningen av de 1985 hörda ugglorna i Kvarken och Mellersta Österbotten.

Som av tabell 2 framgår var ugglätätheten, mätt i ugglor/100 km, ungefär densamma i Kvarken och Mellersta Österbotten. Däremot var art sammansättningen mera varierad i mellersta Österbotten och lappugglan observerades ju överhuvudtaget inte i Kvarken. Slagugglan synes likaså vara mycket fåtaligare i Kvarken och det fåtal par som ändå finns hörde inte av sig.

Den samarbetsform som tillämpades innebar att en mera övergripande observationsmaterial än tidigare erhöles. Det som nu är aktuellt är ett förenhetligande av de inlämnade observationerna. För detta ändamål är blanketter för rovfågelsobservationer och ugglelyssning under bearbetning. Dessa blanketter skall enligt våra förhoppningar också göra rapporterandet lättare för observatörerna.

Vi avser även att indela området i delområden. Detta skulle medge bl.a. jämförelser av rovfågelfaunan och dess häkningsframgång i om-

råden med olika naturkaraktärer. Känsliga arter som t.ex. berguv och duvhök kommer givetvis inte att presenteras i alltför små enheter speciellt inte när de är hemortstroga. En del arter, företrädesvis invasionsugglor (t.ex. Pärflugglan i denna artikel), kommer att presenteras något noggrannare. Vi kommer att undvika onödiga risker när fåglarna tyvärr är föremål för intresse av det mest skiftande slag.

Litteraturlösteckning:

Som källor i fråga om **Mellersta Österbotten** användes:

Hongell Harri, 1986; Keski-Pohjanmaan pöllöt 1985. *Ornis Botnica* 1/86

Vikström Sten, 1985; Keski-Pohjanmaan päiväpetolinnut 1985. *Ornis Botnica* 3/85.

Suomenselkä:

Sulkava Pertti, 1986; Suomenselän Haukat 1984&85. Suomenselän linnut 1/86.

Sydösterbotten:

Peltoniemi Pekka, 1986; Suupohjan petolinnut 1985. Hippäinen 3/86.

Samt:

Hästbacka H&Wistbacka R, 1985; Tornfalken — numera en raritet i Österbotten. *Finlands Natur* 6/85.

Lasse J Laine&Torsten Stjernberg; Lekuttaa vai eikö lekuta? *Eläinmaailma* 1986.

Pärfluggeungar. — Foto: Ralf Wistbacka.